

ÄLVDALENS KOMMUN

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÄLVDALENS KOMMUN

Älvdalens kommunfullmäktige beslutade 1994 06 27, § 21, att antaga Översiktsplan för Älvdalens kommun, upprättad i november 1993.

Beslutet har vunnit laga kraft 1994 07 22.

Enligt PBL 4:13 översändes:

Textdel	Allmän del Älvdalens socken Särna socken Idre socken "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld", 1993 Samrådsredogörelse Utlåtande 1993 (med granskningsyttrande) Utlåtande 1994 (med granskningsyttrande) Antagandebeslut
Kartor	Plankarta Älvdalens socken Plankarta Särna socken Plankarta Idre socken R 1 Områden som omfattas av geografiska bestämmelser R 2 Områden som omfattas av geografiska bestämmelser R 3 Rennäring R 4 Rennäring

1 Översiktsplan, allmän del

2 Översiktsplan, Älvdalens socken

3 Översiktsplan, Särna socken

4 Översiktsplan, Idre socken

5 Kartor, riksintresseområden

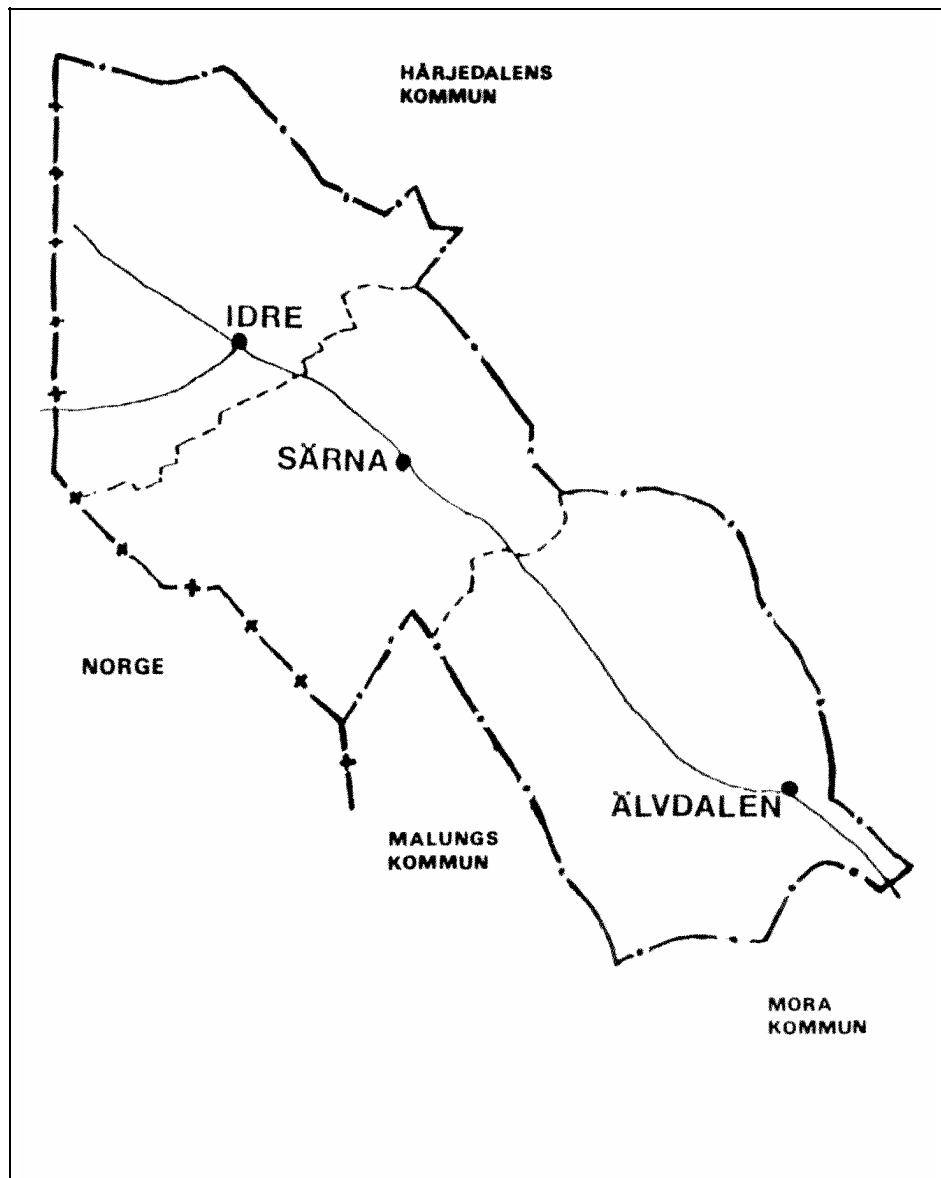
6 Kartor, övriga intresseområden

7 Kartor, geografiska bestämmelser RI, R2

8 Kartor, rennäring R3, R4

9 Bilagor

- Kommunfullmäktiges antagandebeslut -**
- Samrådsredogörelse**
- Utlåtande 1993**
- Utlåtande 1994**
- Gemensam deklARATION om Älvdalens
kommuns fjällvärld 1993**

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÄLVDALENS KOMMUN

KOPPARBERGS LÄN

NOVEMBER 1993

**ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 1994-06-27
KOMPLETTERAD JUNI 1994 MED ANLEDNING AV
KF:8 BESLUT JUNI 1994
LAGA KRAFT 1994-07-22**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning	2 - 3
Förord - Inledning	4 - 6
Kommunfullmäktiges beslut om antagande	7

KARTOR (tillhör varje kapitel) redovisande riksintresse, övriga intresseområden, skala 1: 100 000. Geografiska bestämmelser RI, R2 Rennäringen R3, R4

Kapitel 1

ALLMÄNT

Älvdalens utveckling	1:8-1:9
Geografiska bestämmelser	1:10
Friluftsliv	1:11
Natur	1:12-1:15
Skogbruk	1:16-1:17
Jordbruk	1:18-1:20
Fritidsfisket	1:21
Kultur	1:22-1:23
Miljö	1:24-1:27
Rennäring	1:28-1:31
Turismen	1:32-1:33
Kommunikationer Vägar	1:34
Kommunikationer Järnvägar	1:35
Kommunikationer Flyg	1:36
Kommunens service	1:37
Hälsa och säkerhet	1:38
Totalförsvaret	1:39
Fördjupade översiktsplanen	1:40
Delområden	1:41-1:42

Kapitel 2 ÄLVDALENS SOCKEN

Älvdalens socken	2:1
Riksintressen	
Geografiska bestämmelser	2:2-2:3

Naturvård	2:4-2:13
Ekologiskt känsliga områden	2:14-2:15
Friluftsliv	2:16-2:19
Kulturmiljövård	2:20-2:25
Rennäring	2:26-2:31
Kommunikation, vägar	2:32-2:35
Kraftverk	2:36-2:37
Militärt	2:38-2:39
Kommunikationer, vägar, länsvägar	2:40

Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområden

Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområden	2:41
Älvdalens kyrkby, Östermyckeläng, Glesbygd	2:42-2:43
Blyberg, Garberg, Gåsvarv, Glesbygd	2:44-2:47
Brunnsberg, Glesbygd	2:48-2:49
Dysberg, Evertsberg, Glesbygd	2:50-2:53
Klitten, Liden-Kittan, Loka, Glesbygd.	2:54-2:57
Nornäs, Lövnäs, Rånäs, Hällhovallen, Glesbygd	2:58-2:61
Rot, Holen, Näset, Glesbygd	2:62-2:65
Västermyckeläng, Väsa, Kåtilla	2:66-2:69
Månsta, Karlsarvet, Glesbygd	2:70-2:71
Åsen, Glesbygd	2:72-2:73

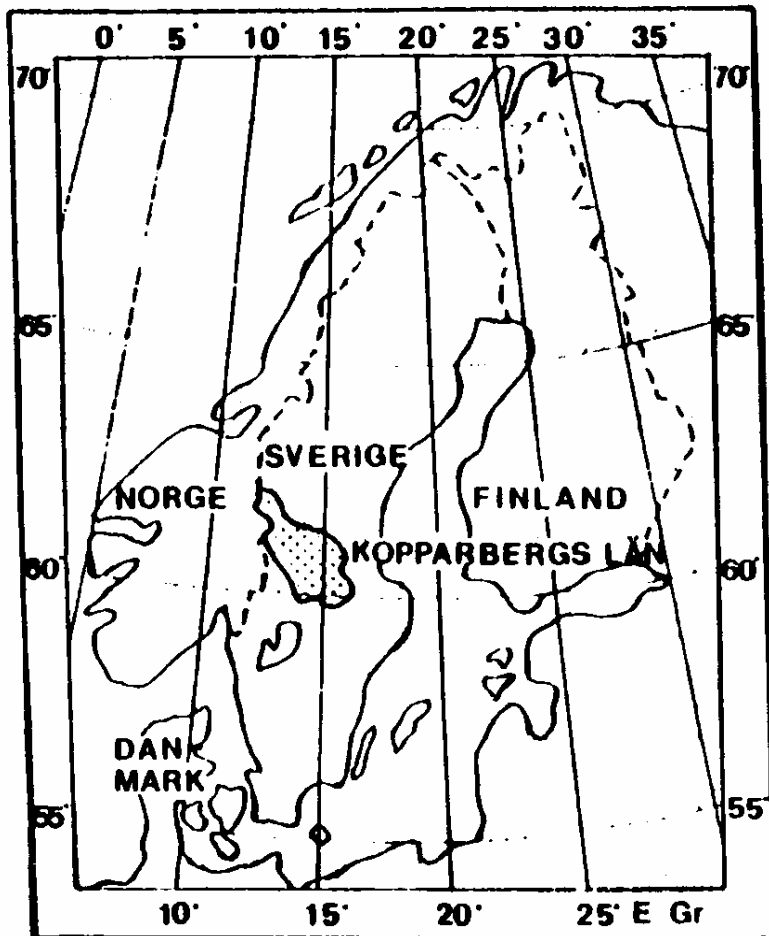
Miljö	2:74-2:77
Natur, Naturresevat och landskapsbildsförordnande.	2:78
Natur, Förslag till naturresevat	2:79
Naturvård	2:80-2:82
Natur	2:83-2:84
Kulturmiljövård	2:85-2:87
Kultur	2:88-2:89
Skogsbruk	2:90-2:95
Områden med värdefulla material	2:96-2:99
Kommunikationer, Järnväg	2:100
Kraftverk	2:101
Kraftledningar	2:102

Kapitel 3 SÄRNA SOCKEN

Säma socken	3:1
Riksintresse	
Geografiska bestämmelse	3:2-3:3
Naturvård	3:4-3:17
Naturvård, ekologiskt känsliga områden	3:18-3:19
Friluftsliv	3:20-3:25
Kulturmiljövård	3:26-3:29
Rennäring	3:30-3:35
Kommunikationer, vägar	3:36-3:37
Kommunikationer, vägar, ej riksintresse	3:38-3:39
Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområde	
Bebyggelseutveckling	3:40-3:48
Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområden	3:49
Särna kyrkby, Sörberget, Glesbygd	3:50-3:53
Östomsjön, Nordomsjön, Glesbygd	3:54-3:57
Särnabeden, Glesbygd	3:58-3:61
Gördalen, Mörkret, Glesbygd	3:62-3:64
Miljö	3:65-3:67
Natur, Naturresevat och skydd för landskapsbilden	3:68-3:69
Naturvård	3:70-3:71
Kultur	3:72
Kulturmiljövård	3:73-3:75
Skogsbruk	3:76-3:81
Områden med värdefulla material	3:82-3:84
Kraftverk	3:85
Kraftledning	3:86

Kapitel 4 IDRE SOCKEN

Idre socken	4:1
Riksintresse	
Geografiska bestämmelser	4:2-4:3
Naturvård	4:4-4:15
Naturvård, ekologiskt känsliga områden	4:16-4:17
Friluftsliv	4:18-4:25
Kulturmiljövård	4:26-4:29
Rennäring	4:30-4:39
Kommunikationer, vägar	4:40-4:43
Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområde	
Bebyggelseutveckling, turism och fritidshoende	4:44-4:61
Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområden	4:62-4:63
Idrebyn, Glesbygd	4:64-4:67
Gröveldalen, Vassbo-Guttusjön, Glesbygd	4:68-4:75
Flötningen, Storbo, Glesbygd	4:76-4:77
Drevdagen, Drosbacken, Flickerbäcken, Glesbygd	4:78-4:81
Foskros, Glesbygd	4:82-4:83
Lillfjäten, Glesbygd	4:84-4:85
Miljö	4:86-4:89
Natur, Nationalpark, naturresevat	4:90-4:93
Naturvård	4:94-4:95
Kulturmiljövård	4:96-4:99
Kultur	4:100-4:101
Skogsbruk	4:102-4:106
Områden med värdefulla material	4:107-4:109
Kraftverk	4:111
Kraftledning	4:112

Älvdalens kommun är belägen inom Kopperbergs län i norra delen av Dalarna

Skala 1 : 1 750 000

Förord

Nu har Älvdalens kommunfullmäktige 1994 06 27 § 21, fattat beslut att antaga "Översiktsplan för Älvdalens kommun".

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men skall långsiktigt, 15 - 20 år, fastställa användningen av mark och vatten i vår kommun.

Jag är övertygad om att översiktsplanen är ett viktigt planeringsinstrument för Älvdalen långt in på år 2000-talet.

Älvdalen 1994 07 01

För Älvdalens kommunstyrelse

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Arne Bogghed', written in a cursive style.

Arne Bogghed
kommunalråd

INLEDNING

Plan- och Bygglagen (PBL) som trädde i kraft i juli 1987 fastställer att varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan. Denna plan ska långsiktigt behandla frågor om mark- och vattenanvändande och om byggande. Översiktsplanen redovisar två tidsperioder, 10 - 15 år och en på längre sikt. Översiktsplanen ersätter kommunöversikten vilken antogs av kommunfullmäktige 1977 05 12 § 56 och översiktlig markdispositionsplan för Dala- fjällen, antagen av kommunfullmäktige 1981 09 18.

Syftet med planen är att visa allmänna intressen samt grunddragen i kommunens mark- och vattenanvändning. Planen ska också visa en lämplig utveckling för olika delar av kommunen där största möjliga hänsyn tas till ekologi och god hushållning med naturresurser. Planen ska vara vägledande vid beslut om t ex byggande. Vid bedömning av varje ärende kan de i planen redovisade allmänna intressena vägas mot de enskilda intressena i ärendet. Planen i sig är dock inte juridiskt bindande.

Utformningen av planen är grundad på sociala, ekologiska och samhällsekonomiska aspekter. Eftersom bygden hela tiden förändras, kan en översiktsplan aldrig anses vara färdig och komplett någon längre tid, utan den måste ständigt revideras.

Ledningsgrupp för planarbetet är kommunens planberedning. Det praktiska arbetet med planen har bedrivits på stadsarkitektkontoret under ledning av stadsarkitekt Leif Holmqvist. En arbetsgrupp bestående av byggnadsinspektör Elvin Persson, planingenjör Lars Norin, kartassistent Gunnel Helin, kartassistent Ingrid Morén Hård, karttekniker Sickan Holmgren, naturgeograf Lena Kjällgren, praktikant Eva Löfqvist samt Karl-Axel Andersson miljö- och hälsoskydds nämnden har tagit fram underlagsmaterial och sammanställt detta i text och på kartor. Länsstyrelsen, andra myndigheter och organisationer samt enskilda personer har hjälpt till med anskaffandet av underlagsmaterial. Länsstyrelsen har också fungerat som samrådspart under arbetet med planen.

Föreliggande planförslag har varit utsänt på samrådsremiss under tiden 7 juni - 19 september 1991, och utställd för granskning under tiden 28 december 1992 - 22 mars 1993. Resultat av samråd, utställning och förslag med anledning av synpunkter som har framförts har redovisats i ett utlåtande. Länsstyrelsens samrådsyttrande och granskningsyttrande finns med i sin helhet i utlåtandet. På grund av ändringar efter utställt planförslag av större vikt, har det bedömts nödvändigt att ställa ut planförslaget på nytt. Planen kommer att vara utställd under minst två månader. Efter utställningen översänder kommunstyrelsen översiktsplanen till kommunfullmäktige för antagande. Om stora ändringar görs efter utställningen, måste planen ställas ut igen innan kommunfullmäktiges antagande.

Föreliggande plankompendium är utställningshandling. Till detta plankompendium hör samrådsredogörelse, utlåtande 1993 samt utlåtande 1994, plankartor, del Idre, Särna och Älvdalens socknar i skala I: 100 000, och kartor bilaga RI, R2 och R3, samt "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld", 1993, vilket är bilagt planförslaget.

Upprättad av stadsarkitektkontoret i Älvdalen i november 1993

Leif Holmqvist
stadsarkitekt

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT OM ANTAGANDE

Kommunfullmäktige i Älvdalens kommun beslutade 1994-06-27 §50, kompletterande beslut 1995-03-06 § 2, att anta 'Översiktsplan för Älvdalens kommun', upprättad november 1993 samt justerad enligt nedan i juni 1994.

Antagandet omfattar följande handlingar:

- Allmän del, textdel, justerad juni 1994.
- Älvdalens socken, textdel, justerad juni 1994.
- Särna socken, textdel, justerad juni 1994.
- Idre socken, textdel, justerad juni 1994.
- "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld", 1993, textdel. - Samrådsredogörelse, textdel.
- Utlåtande 1993, textdel.
- Utlåtande 1994, textdel.
- De kartor som redovisas på sidan 6 i denna allmänna del.
- De fördjupande översiktsplanen som redovisas på sidan 1:40 i denna allmänna del.

De ändringar i översiktsplanen som är utförda enligt kommunfullmäktiges beslut ovan är följande:

1. Kartorna på sidorna 2:30 och 4:38 med tillhörande text utgår.
2. Sidorna del av 1:30, 3:30 - 3:34 vad gäller rennäringens intressen utgår.

3. Tillägg enligt länsstyrelsens synpunkter angående förbudet mot renbete för Fulufjället och Drevfjället, vilket införs på Särna och Idre sockendelar.

4. Sidan 1:40, de fördjupade översiktsplanerna Idre flygfält samt Hemmeråsen omfattas ej av nytt antagandebeslut.

Övrigt

Denna text har införts på sidan 1:7 vilket belyser kommunfullmäktiges antagande av översiktsplanen. Innehållsförteckningen har kompletterats med sidan 1:7. De tillägg i texten som har gjorts efter den senaste utställningsperioden, eller där kommunen och länsstyrelsen har skilda synsätt enligt länsstyrelsens granskningsyttrande har markerats med en fyrkant och en anteckning.

Älvdalens kommun

Älvdalens utveckling

Grunden för Älvdalens kommuns framtida utveckling är hur beslutsfattarna på olika nivåer och befolkningen utnyttjar mark och vatten inom och i angränsande kommuner. Föreliggande förslag till översiktsplan är ett instrument som efter bearbetning och diskussion ger kommunfullmäktige i Älvdalens kommun möjligheter att styra utvecklingen.

Planen redovisar sammanfattningsvis följande riktlinjer:

- ◆ Älvdalens kommun är positiv till utveckling av befintliga byar, med särskild tyngdpunkt på centralorten Älvdalen och tätorterna Särna och Idre.
- ◆ Stor del av kommunens mark- och vattenområden skall genom olika förordnanden reserveras för natur, kultur och friluftslivets intressen, dock med beaktande av skogsvårdslagen.
- ◆ Infrastrukturen utvecklas med förslag till nya sträckningar av riks- och länsvägnätet.
- ◆ Kommunens utveckling för turism förväntas redovisa en fortsatt stark utveckling inom hela kommunen.
- ◆ Kommunens målsättning är att rennäring skall finnas i kommunen. Se avsnitt ang rennäring under respektive sockendel.
- ◆ Den fauna och flora som är typisk för Älvdalens kommun måste ges möjlighet att leva i samklang med förändrad markanvändning som säkerställer dess överlevnad.
- ◆ På grund av fjällvärldens stora betydelse för bl a naturvård, friluftsliv, turism och rennäring i Älvdalens kommun, har "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld" upprättats, vilken är bilagd planförslaget.

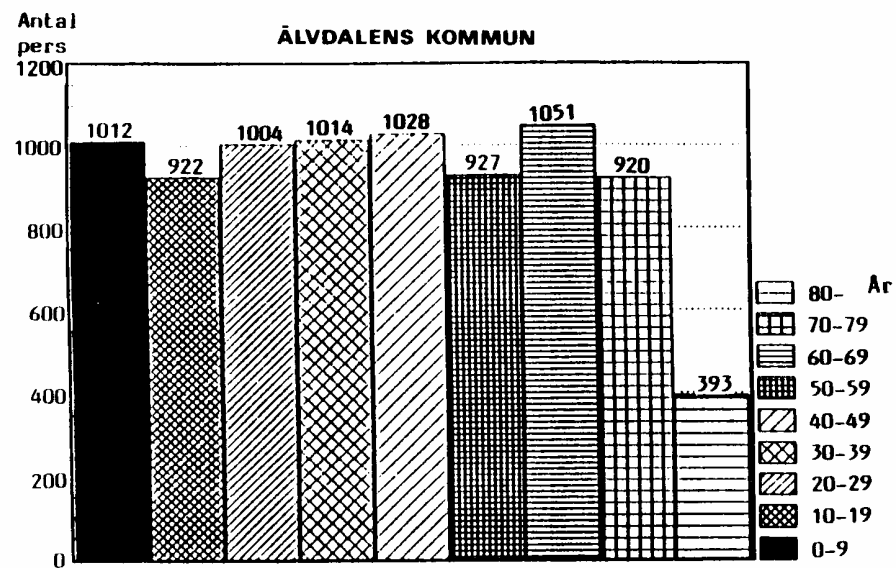
- ◆ Skogsbruket skall bedrivas med hänsyn till befintliga tätorter och byar, naturvård, rennäring och friluftslivets intresse. Kommunen ser positivt på skogsbruket som en av de viktigaste näringsgrenarna. Nya skogsvårdslagen reglerar skogsbruket i kommunen.
- ◆ Miljöfrågor, avfall, deponering av avfall koncentreras till större befintliga anläggningar. I anslutning till detta skall källsortering och återvinning beaktas.
- ◆ Befintliga reningsverk skall säkerställa erforderlig kapacitet.
- ◆ Inmutningar och utmål.

Kommunens befolkningsutveckling

Kommunen totalt har en befolkning på 8273 invånare enligt DEM 1990 01 01. Ett mindre överskott på män kan noteras mellan 15 - 65 år. Födelsenettet har under 1980-talet varit negativt medan flyttningsnettet har varit positivt. Förändringarna totalt sett har varit mycket små d.v.s på 10 år har skillnaden pendlat inom 150 invånare.

	<u>1980 01 01</u>	<u>1990 01 01</u>	
Älvdalens församling	5 515	5 571	+56
Idre församling	1 391	1 370	-21
Särna församling	1 484	1 332	-152

ÄLVDALENS UTVECKLING

Folkmängd 1990 01 01

En positiv befolkningsutveckling förväntas, och kommunen kommer att göra sitt bästa för att tillmötesgå de nya behov som kommer att uppstå.

Geografiska bestämmelser

NRL 3 kap Särskilda hushållningsbestämmelser för vissa områden i landet.

1 § De områden som anges i 2-6 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploaterings- företag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd i dessa områden endast om hinder inte möter enligt 2-6 §§ och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna i detta kapitel utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförande av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av sådana Myndigheter av ämnen eller material som avses i 1 kap 7 § andra stycket.

2 §

Inom fjällvärlden från Transtrandsfjällen i söder till Treriksroset, med undantag för de fjällområden som anges i 3 kap § 5, skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

5 § Långfjället - Rogenområdet

Inom fjällområdet Långfjället - Rogen får bebyggelse och anläggningar endast komma till stånd om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet. Andra åtgärder inom området får vidtas endast om det kan ske utan att områdets karaktär förändras.

6 § Vattenkraftverk samt vattenreglering

eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras i följande vattenområden i Dalälven; Västerdalälven uppströms Hummelforsen och Österdalälven uppströms Trängslet (Österdalälven och Västerdalälven med tillrinnings- områden).

Länsstyrelsen har i underlagsmaterial redovisat de områden som omfattas av geografiska bestämmelser. Den preliminära avgränsningen i länsstyrelsens underlagsmaterial, utgör underlag för tillämpning av NRL till dess antagen översiktsplan finns.

Kommunen delar länsstyrelsens uppfattning (Långfjället - Rogenområdet) vad gäller avgränsning av fjällområdet enligt NRL 3:5. Detta grundar sig på ställningstagande i "Gemensam deklaration om Älvdalens fjällvärld", bilaga

Kommunen förbehåller sig rätten att inom Österdalälvens vattenområde lämna tillstyrkan till enskilda kraftföretag om de är förenliga med NRL:s undantags- regel och det kan påvisas att det i övrigt bedöms lämpligt. Vattenkraftutbyggnad inom det aktuella området skall bedömas restriktivt.

Kommunens redovisning av geografiska bestämmelser behandlas utförligt under varje sockendel.

FRILUFTSLIV

Det rörliga friluftslivets intresseområden är belägna främst vid attraktiva vattendrag, lättillgängliga skogs- och fjällområden.

Inom Älvdalens kommun är friluftshintressen starkt inriktade i norra kommun- delen. Gröveldalen fungerar till stor del som utgångspunkt för det rörliga friluftslivet i de intilliggande lättillgängliga fjällen, medan Idre området har en rad verksamheter knutna till i första hand Idre fjällanläggningar.

Kommunen erbjuder en mängd friluftsområden med höga rekreativevärden för det rörliga friluftslivet, i södra delen kan nämnas Österdalälven, Rotälven och Vasaloppsleden, i norra kommundelen erbjuds friluftsområden som Långfjället, Städjan-Nipfjället, Storån, Fjätälven etc. vid vissa av angivna områden finns rötsade leder, raststugor, vindskydd.

En allmän målsättning bör vara att friluftslivets intressen diskuteras i samråd med enskilda markägare eller exploatörer, i de fall då intressekonflikter kan tänkas uppkomma.

I arbetet med fördjupade översiktsplanen skall behovet av områden för friluftsliv särskilt beaktas.

Kommunen skall i detta planarbete redovisa hur kommunen avser att tillgodose riksintresset i de friluftsområden som naturvårdsverket har angivit som riksintressant för friluftslivet.

NATUR

NATIONALPARKER, NATURRESERVAT OCH SKYDD FÖR LANDSKAPSBUDEN

Nationalparker

Inom Älvdalens kommun finns en nationalpark belägen inom Långfjället, Töfssingdalens nationalpark, Idre socken. Området äger ytterligare skydd genom naturresurslagen

Naturreservat

Inom Älvdalens kommun finns naturreservatsbildning för nio naturreservat. Syftet med bildande av naturreservat är bl a att lämna skogen, myrarna och fjällen för fri utveckling och införa vissa bestämmelser om t ex tältning, eldning, skoteråkning och flygplanslandning.

Förordnande enligt 7 § NVL, Naturreservat, finns inom följande områden;

- Städjan - Nipfjället	- Gammelsäterna
- Fulurjället	- Finnholsberget
- Njupeskärsområdet	- Prästskogsstugan
- Långfjället	- Mångsbodarna
- Drevfjället	

Eventuella förändringar i befintliga naturreservat behandlas i varje sockendel

Länsstyrelsen har den 20 januari 1992 beslutat att ersätta de äldre förordnandena för Städjan - Nipfjället, Vedungsfjället, Långfjället-Juttulslätten och Drevfjället med permanenta och heltäckande naturreservatsbeslut. Naturreservatsbeslut angående Vedungsfjället

har återförvisats av regeringen till länsstyrelsen för ny handläggning, Naturreservatsbeslut för de övriga områdena har fattats av regeringen 1993 10 14.

Naturreservat behandlas vidare i varje sockendel.

SKYDD IFÖR LANDSKAPSBILDEN

Inom Älvdalens kommun finns landskapsbildsförordnande enligt 19 § NVL. Förordnandet är till för att skydda och bevara den ur naturvårdssynpunkt värdefulla landskapsbilden genom att ej tillåta t ex uppföra byggnad, avverka skog till annat än husbehov, anlägga linbana. En allmän målsättning bör vara att naturvårdens intressen diskuteras i samråd med enskilda markägare eller exploatörer i de fall då intressekonflikter kan tänkas uppkomma. I arbetet med fördjupade översiktsplanen skall behovet av områden för naturvården särskilt beaktas. Eventuella förändringar i befintligt landskapsbildsförordnande be handlas i varje sockendel.

NATUR

NATURVÅRDSPLAN

I översiktsplanen redovisas under varje sockendel ett antal naturvårdsobjekt som ej är riksintresse. För att bedöma hänsynsaspekten föreslås detta klarläggas i en av kommunen upprättad naturvårdsplan. Tills dess att naturvårdsplanen är klar skall pågående markanvändning gälla, vid prövning av exploateringsföretag skall största hänsyn tas till naturvärden. Arbetet med Naturvårdsplanen beräknas att påbörjas under 1994.

RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD

I översiktsplanen redovisas under varje sockendel ett antal naturvårdsobjekt som är av riksintresse för naturvård enligt naturvårdsverkets beslut.

Kommunen redovisar i samband med de utpekade objekten kommunens syn på de redovisade riksintresseområdena.

NATUR

STRANDSKYDDSFRÅGORNAS HANTERING

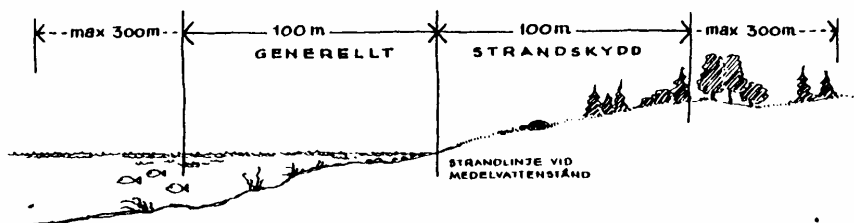
Strandskyddet regleras i 15 och 16 §§ i naturvårdslagen (SFS 12974:1925).

Strandskyddet i NVL är ett byggnads- och anläggningsförbud. Om det är uppenbart att ett strandområde saknar betydelse för friluftslivet eller att särskilda skäl föreligger kan undantagsbestämmelserna i 15 och 16 §§ NVL tillämpas.

Det generella strandskyddet gäller intill 100 meter från strandlinjen såväl på land som i vattenområdet. Länsstyrelsen kan besluta om utvidgning av strand- skyddsområdet upp till högst 300 meter. För Spjutmosjön och Grövelsjön gäller sådant utvidgat strandskydd.

Geografisk omfattning

Det generella strandskyddet gäller intill 100 meter från strandlinjen såväl på land som i vattenområde vid havet, insjöar och vattendrag.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har beslutat att byggnader, anläggningar eller anordningar i Älvdalens kommun som utgör komplement till befintlig bebyggelse på en tomtplats och som förläggs längre från stranden än huvudbyggnaden ej skall omfattas av naturvårdslagens 16 § första stycket d v s strandskydd.

Kommentar:

Bygglovärenden inom strandskyddsområden skall hanteras enligt NVL bestämmelserna

Fördjupad studie med syfte att ta bort strandskyddet inom de områden där området förlorat sin betydelse för allmänheten, t ex inom befintlig bebyggelse- grupp, skall utföras.

ALLMÄNT
Älvdalens kommun

1:15

NATUR

SKOGSBRUK

NRL 2 KAP 4 §

LAGTEXT NATURRESURSLAGEN NRL

2 KAP GRUNDLÄGGANDE HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER

4 § Jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Skogsbruket regleras genom skogsvårdslagen. Skötsellagar som skogsvårdslagen knyts inte direkt till NRL. Den är nämligen i allt väsentligt inriktad på att den areella näringen skall bedrivas så att markens produktionsförmåga bevaras. NRL bevakar dock skogsbrukets intressen.

Skogen är en av kommunens viktigaste naturresurser. Skogsbruket jämte jordbruket är av stor betydelse för ekonomin, näringslivet, naturvården och friluftslivet.

Den produktiva skogsmarken inom Älvdalens kommun uppgår till 388.000 ha vilket motsvarar ca 63 % av kommunens totala landareal.

- Totala virkesförrådet i kommunen är 28 000 000 m³ sk
- Avverkning/år uppgår till 475 000 m³ sk - Tillväxten beräknas till 775 000 m³ sk/år

Utmärkande för skogsbruket inom kommunen är den relativt stora andelen allmänningsskogar samt det stora statliga skogsinnehavet.

Produktiv skogsmark i Älvdalens kommun Ha

	Älvdalen	Särna-ldre	Totalt
Domän	54.500	104.800	159.300
Bolag	30.500	37.000	67.500
Privata	50.000	29.000	79.000
Övr allm	49.300	31.000	80.300
Totalt	184.300	201.800	386.100

FJÄLL.SKOGAR (Utdrag ur SNV PM 1511)

Bakgrund

Natur- och urskogarna längs den svenska fjällkedjan hör till de sista av människan orörda eller nästan orörda barrskogsekosystemen. Till sin ytvidd saknar de motsvarighet i Europa utanför Sovjetunionen. Endast inom Nordamerika och Sovjetunionen finns större orörda harrskogarealer.

Den svenska fjällnära naturskogen sträcker sig i nästan obruten följd längs hela den 100 mil långa fjällkedjan. Den bildar tillsammans med myr, sjö, fjällbjörkskog och kalvfjäll en enastående naturlig biotopmosaik. Förutsättningarna för en mångsidig komplett fauna och naturligt fungerande ekosystem är därför mycket goda.

Kunskap om den fjällnära barrskogen är relativt begränsad. I den fjällnära zonen har intresset från naturvårds- och friluftslivssynpunkt länge varit fokuserat till den egentliga fjällterrängen. Den fjällnära barrskogen har dock i många naturvårdssammanhang, bl a i den fysiska riksplaneringen, framhållits som en synnerligen värdefull naturresurs.

SKOGSBRUK

NRL 2 KAP 4 §

Närheten till fjällen sätter sin prägel på stora delar av skogsmarken i särskilt Särna-Idre. Från den 1 januari 1994 har nya bestämmelser införts i skogsvårdslagen (gränser samt definitioner återfinns på de olika sockendelarna Älvdalen, Särna resp Idre socknar).

För det fjällnära området finns av skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län utarbetat en utredning om markanvändning i de fjällnära skogarna. Utredningen beskriver intresseområden för natur- och kulturmiljövård, rennäring samt turism och friluftsliv i relation till skogsbruket.

Älvdalens kommun är beroende av ett fungerande skogsbruk som vid sidan av turismen och jordbruket utgör basen för kommunens näringsliv.

Kommunen skall ha en positiv syn på skogsbruket. Skogsvårdslagen ligger till grund för skogsbruksavsnittet. Kommunen skall verka för ett ekologiskt skogsbruk.

Produktionsförutsättningar

Förutsättningarna för skogsproduktion inom Älvdalens kommun, och då speciellt inom det fjällnära skogsområdet, begränsas framför allt av ett kärvt klimat men också av ett svagt geologiskt underlag. I huvudsak består detta av svårvittrad och näringsfattig sandsten eller porfyr. Skogsproduktionen är därför generellt sett mycket låg. Men det finns även relativt stora områden inom kommunen där berggrunden är genombruten av mer näringsrika och lättvittrade diabasbergarter och som, speciellt i sluttningar med rörligt grundvatten, därför har en betydligt bättre skogsproduktion.

Skogens medeltillväxt kan beräknas till knappt 1,5 m³sk/ha, år för Särna-Idre området, och till 2,0 m³sk/ha, år för Älvdalens socken.

Kommunens behandling av skogsbruket beskrivs under varje delområde, Älvdalens, Särna och Idre socknar.

SKOGSBRUK

NRL 2 KAP 4 §

LAGTEXT NATURRESURSLAGEN NRL

2 KAP GRUNDLÄGGANDE HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER

4 § Jord- och skogsbruk är näringar av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Jordbruket har stor betydelse som producent av livsmedel, som skapare av värdefulla kulturlandskap och som bas för landsbygdens näringsliv. Sverige är inte något utpräglat jordbruksland. Den odlade åkern omfattar endast knappt en tiondel av landets totala areal.

Landsbygden

Den minskade sysselsättningen i jordbruket har fått stora konsekvenser för landsbygden. Befolkningen på landsbygden har minskat kraftigt, särskilt under 50-, 60-, och 70-talen. 1,5 miljoner bor nu på landsbygden jämfört med ca 2 miljoner 1960 (1989). En ökad pendling och en ökad andel deltidsföretag har dock inneburit att avfolkningen har blivit mindre än vad som motsvarar bortfallet av arbetstillfällen.

Nationella mål

Nationellt bibehålls jordbruksproduktionen i norra Sverige. På regional politisk betydelse, sysselsättning och landskapsbild. Länsstyrelsen i Dalarna har arbetat fram en rapport sk framtidsgruppens rapport för jordbruket i Dalarna juni 1991. Här ställer länsstyrelsen upp på de nationella målen och beträffande bibehållen produktion, speciellt för det öppna landskapets skull. I det nationella omställningsprogrammet för jordbruket har avsats speciella medel för att hålla landskapet öppet. Inventering har gjorts kommunvis för länet av angelägna områden. Program för bevarande av vissa odlingslandskap i Kopparbergs län, Älvdalens kommun 1991. För Älvdalens del har medel betalats ut landskaps- vårdande insatser. Landskapsvårdsstöd utgår 1992 (om pengarna räcker) och 1993 för följande områden i Älvdalen, Åsen-Väsa/Gåsvarv (efter älven), Klitten, Liden, Näset, Rot, Holen, Blyherg, Dalaberget, Särnabeden och Evertsberg- Dysberg.

Med stöd av framtids gruppens rapport har av länets regionala utvecklingsmedel avsats pengar till stöd för investeringar som förbättrar djur och arbetsmiljö i storlek samt till gödselvårdande åtgärder.

Älvdalens kommun är den fåbodstätaste delen i landet. Det utgår vist stöd till fåboddrift via länsstyrelsen. Det bedöms ligga ett stort värde i att bibehålla den botaniska mångfald i det varierande växtsamhället som fåbodbruket ger upphov till. Dessutom utgör fåbodemiljön idag och även i framtiden en tillgång för den turistiska utvecklingen i området. För att fåbodbruket skall fungera krävs ett levande jordbruk i byarna.

Bästa förutsättningen för jordbruk inom kommunen är för vallodling kombinerat med mjölkproduktion på grund av klimatförutsättningar.

Jordbruk

En möjlighet för brukarna att fortsätta att bedriva jordbruk kan vara att vidareförädla produkterna, under förutsättning att det finns lokala avsättningsmöjligheter.

År 1987 redovisas inom Älvdalens kommun 890 ha åkerareal. 73 % av åkerarealen arrenderades 1987 vilket är den högsta i länet. 1991 804 ha åker- areal därav i Idre 47 och Särna 58. Det aktiva jordbruket knutna till skogsmarken har under perioden 1971-1987 minskat mycket dramatiskt med hela 45 %. Under 70-talet ökade mjölkkvantiteten för att därefter sjunka minskning med 9 %. 1991 771 nötkreatur därav 31 i Idre och 45 i Särna.

Vall och spannmål

Av övrig växtlighet utgör 1987 90 ha grönfoder och ensilage. Vallarna har minskat något. Spannmålsarealen har hela tiden varit obetydlig.

Inventering av kulturlandskapet

En byvis inventering av kulturlandskapet vore värdefull. I en sådan kan man kartlägga brukandet, ägoförhållanden och värdera odlingslandskapet (kultur- historiskt, naturvårdsmässigt, rent jordbruksmässigt) och betydelse för landskapsbilden och sedan ge förslag på hur brukandet bör säkerställas för framtiden och vilken inriktning det bör ha. En aktiv medverkan av byinnevånarna är en förutsättning för att det öppna landskapet skall kunna vidmakthållas. Olika stöd och stimuleringsåtgärder kan erfordras för att uppmuntra brukandet.

Områden av intresse för naturvården, kulturminnesvården och friluftslivet

Områden inom vilka särskilda åtgärder behövs för att skydda eller vårda naturmiljön kan enligt naturvårdslagen förklaras som naturvårdsområde. I begreppet naturmiljön inbegrips även kultur- och odlingslandskapet. Detta innebär att områden av intresse för jordbruket kan förklaras som naturvårds- område. Är åtgärderna som bör vidtas så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras skall området avsättas som naturreservat istället, vilket ger möjligheter att ge ersättning till lantbrukaren.

I områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen kan kommunen införa bygglov för lantbrukets ekonomibyggnader. För detta krävs dock särskilda skäl. Särskilda skäl är att ett visst område är känsligt med hänsyn till landskapsbilden eller bebyggelsens karaktär. Även vid risk för störande lukt, buller och andra immissionen från ekonomibyggnad i nära anslutning till ett bostadsområde kan bygglov införas.

Vattenbruk

Inom kommunen finns fyra fiskodlingar - Dalälvens vattenregleringsföretag Särna, Älvdalslax AB Gåsvarv, Hilding Staffan Åsen, Tore Lund Lövnäs.

Kommunen ser positivt på utveckling av vattenbruket.

Jordbruk

Rekommendationer

Inom områden där jordbruket har en dominerande markanvändning krävs stor restriktivitet med åtgärder som kan komma att störa en fortsatt rationell jordbruksdrift. Ny omfattande bebyggelse kan försvåra en lämplig arrondering, störa brukningscentrum samt försvåra markbearbetning, växtnäringsproduktion.

I andra områden är avfolkningshotade landsbygdsområden med sämre förutsättningar för rationell jordbruksdrift men där jord- och skogsbruk ändå är basnäringen. I dessa områden kan kompletterande ny bebyggelse samt utvecklade kommunikationer och annan service behövas för att områdenas livskraft skall förstärkas och förutsättningar för fortsatt jordbruksproduktion förbättras.

- I de fall brukningsvärd åkermark berörs vid utbyggnad av tätort eller byar bör alternativa utbyggnadsområden studeras och även konsekvenserna av de olika alternativen belysas.
- Någon känd förändring som berör brukningsvärd åkermark, exploatering, är ej för närvarande känd inom kommunen.

En byvis inventering av kulturlandskapet skall utföras.

Bygglov utanför detaljplan

Alla åtgärder som gör det lättare att bygga och bo på landet har stor betydelse för att kunna bibehålla en levande landsbygd. Särskilt gäller detta stöd till utveckling av befintliga mindre tätorter och byar.

Lokalisering av ny bebyggelse inom jordbruksområden bör ske under stort hänsynstagande till lantbruksföretagens utvecklingsbehov. Nybebyggelse skall placeras så att jordbruksdriften ej hämmas. De som bosätter sig inom ett aktivt jordbruksområde måste acceptera ett visst mått av lukt, buller m m. Om möjligt bör detta klargöras i plan- och områdesbestämmelser.

FRITIDSFISKET

Fritidsfisket är av stor betydelse dels som rekreationsmöjlighet för befolkningen inom kommunen samt av stor betydelse för turismen inom hela kommunen.

Det ökande intresset för fiske i strömmande vatten lockar alltfler sportfiskare till bygden. Harrfisket i Österdalälven och öringsfisket i Storån är riksbekant men även strömvatten som Rotälven och Fjätälven har utvecklingsmöjligheter.

Fiällfisket efter röding och öring i kommunens norra del är sedan länge väl utvecklat. Vinterfisket i Grövelsjö - och Hävlingsområdet är betydelsefullt för ortsbefolkningen, men där finns även utvecklingsmöjligheter för en ökad turistsatsning.

Inom fjällzonen finns också Fulufjället med Rödsjöarna och Harrsjöarna, med bl a fiske efter röding och laxöring.

Äng förurning se sid 1:25 under "Miljö".

Fritidsfisket är redovisat på varje sockendel under riksintresse friluftsliv.

Rekommendationer

Kommunen är positiv till en fortsatt utveckling av sportfisket inom kommunen.

Ett gemensamt fungerade fiskevårdsområde för södra kommundelen är av stor vikt. För att utveckla turismen sommartid är det viktigt att kunna erbjuda goda strömfiskemöjligheter efter harr och öring

KULTUR

Kulturlandskapet

En målsättning är att landskapet skall hållas öppet. Där jordbruk tidigare bedrivits och att ängsmark i görligaste mån hålls öppna i anslutning till byar och fåbodar. Detta är viktigt för en aktiv närmiljö för boende och besökare. Ängs- och hagmarker som har sådana biologiska värden att de behöver skyddas måste för framtiden bevaras.

En levande landsbygd bevaras

En målsättning är att byarna utanför tätorterna skall bibehållas vilket förutsätter fortsatt sysselsättning inom de areella näringarna i kommunen, men också andra initiativ för att en "levande landsbygd" ges utrymme och utvecklingsmöjligheter.

I arbetet med fördjupad översiktsplan och i föreliggande översiktsplan bör aktuella initiativ och idéer för en levande landsbygd beaktas och där så behövs arbetas in.

Bebyggelse

Kulturhistoriska och miljömässigt värdefulla byar, fåbodar och byggnader skall behandlas varsamt och bevaras så långt möjligt.

Träbebyggelsen i byar och fåbodar har ofta höga värden ur kulturhistorisk synpunkt. Att bevara dessa kulturvärden och att anpassa nybyggnation till befintliga bebyggelsen är ett givet önskemål i kommunen. Värdet hos dessa bebyggelsemiljöer förstärks ofta genom den omgivande miljön. Det är därför viktigt att de yttre miljöaspekterna på ett intimt sätt beaktas vid utformning och ställningstagande.

Kommunen avser att upprätta ett bevarandeprogram i syfte att tillskapa ett totalt grepp på de olika miljöernas bevarande värden. Bevarandeprogrammet skall utgöra underlag för rådgivning och prövning av bygglov samt områdesbestämmelser och detaljplaneläggning. Genom tillämpning av områdesbestämmelser kan uttalade bevarandebestämmelser beaktas genom t ex utökad lovplikt, rivningsförbud och skyddsföreskrifter.

Områdesbestämmelser antas för att säkerställa syften i översiktsplanen eller tillgodose riksintressen enligt NRL.

Fornlämningar

Fornminnen skyddas enligt Kulturminneslagens 2 kapitel. Det gäller såväl synliga och registrerade fornlämningar som dolda fornlämningar, med skydds- område (exempelvis äldre boplatser som ligger under nuvarande brukningsmark eller inom bebyggelseområden etc.). Länsstyrelsen beslutar i frågor rörande fornlämningar. Dalarnas museum kan vid sidan av länsstyrelsen ge information i fornlämningsfrågor.

Kultur

Kyrkor och kyrkogårdar

Inom Älvdalens kommun finns tre församlingar, Älvdalen, Särna och Idre. Församlingsgränserna överensstämmer med nuvarande sockengränser.

Inom Älvdalens socken finns fyra kyrkor, i Älvdalen, Nornäs, Åsen och Evertsberg.

Inom Särna socken finns två kyrkor i Särna.

Inom Idre socken finns två kyrkor, i Idre och Storsäteren.

Kyrkor, kyrktomter och begravningsplatser tillhörande svenska statskyrkan skyddas och regleras genom lagen om kulturminnen mm. Från och med 1 januari 1989 gäller genom denna lag nya regler för anläggande och ändringar av kyrkogårdar och för uppförande av ekonomibyggnader och dylikt på kyrkogårdar. Nu blir även begravningsplatserna bygglovpliktiga till följd av en ändring i 8 kap 2 § PBL. Alla planer granskas av länsstyrelsen rent allmänt. Ur lagteknisk synvinkel är utvidgning eller förändring av kyrkogård eller kyrka anlagd före 1940 tillståndspliktig enligt KML.

De frikyrkliga samfundens lokaler har inte redovisats. Eventuellt utbyggnads- behov behandlas vid bygglov prövning.

För Älvdalens kyrkogård pågår detaljplanarbete för att säkerställa framtida behov. Detaljplan finns för Asens kyrkogård. För Särna och Idre kyrkogårdar finns detaljplaner upprättade. För övriga begravningsplatser kan komma att finnas ett behov av viss utökning utöver godkända avgränsningar. Upprättande av detaljplan kan erfordras vid närheten till bebyggelse eller om det finns motstående intressen.

De frikyrkliga samfundens lokaler har inte redovisats. Eventuellt utbyggnadsbehov behandlas vid bygglov prövning.

MILJÖ

Älvdalens kommun har en yta på 6 947 km², vilket gör den till Kopparbergs läns i särklass största kommun - den upptar faktiskt en fjärdedel av länets yta.

Berggrund

I större delen av kommunen består berggrunden av mycket näringsfattiga Dalasandstenar och porfyryer. Sandstenarna genomkorsas ibland av stråk av diabas och granit.

Fjällen bildades för 400 miljoner år sedan när Nordamerika genom kontinentalförskjutning med Skandinavien. Då sköts stora skolor (skivor av berggrund) in över sandstenen och bildade Dalafjällen som är en del av den skandinaviska fjällkedjan. Fjällbergarterna är framför allt kvartsiter, sparagmiter, ögongnejs och glimmerskiffrar.

Jordnatur och jordmån

Vanligaste jordarten i kommunen är morän. Den bildades när inlandsisen drog fram som en jättelik skrapa och krossade det mesta i sin väg innan den slutligen smälte bort för 10 000 år sedan.

Morän består av mer eller mindre osorterat material av alla möjliga kornstorlekar. Den är näringsfattig eftersom den är bildad av näringsfattig berggrund

Torv är en jordart som också är vanlig i kommunen. Podsol (barrskogsjordmån) är den dominerande jordmånen

Klimat

Sverige tillhör den norra tempererade klimatzonen, och Älvdalens kommun ligger i den kalltempererade delen, dvs. den lägsta månadsmedeltemperaturen understiger -3 °C.

Klimatet är en humid typ vilket innebär att nederbörden är större än avdunstningen. Speciellt i Särna - Idre trakten har klimatet lokalkontinental prägel med varma somrar och kalla vintrar. Stora lokala variationer i klimatet förekommer inom kommunen, både i tid och rum.

Flora och fauna

Älvdalens kommun ligger i den norra harrskogsregionen som sträcker sig som en ring runt norra halvklotet.

Älvdalen ligger norr om "Limes Norrlandicus", eller norrlandsgränsen, vilket gör att flora och fauna är "norrländsk". Här saknas t ex i allmänhet ädla lövträd.

Vad djurlivet beträffar så kan vi glädjas åt vilda bestånd av både björn och lo.

MILJÖ

FÖRSURNING, RADON

Orsaker och effekter

Industrisamhällets utsläpp till luft av bland annat svavel- och kväveoxider bidrar till att den nederbörd som faller är mer eller mindre försurad (=lågt pH). När den sura nederbörden når mark och vatten inträffar bland annat följande:

- vattnet såväl som marken försuras
- marken urlakas på näringsämnen
- surt vatten löser ut tungmetaller bl a aluminium ur marken; detta metallhaltiga vatten rinner sedan ut i vattendrag och sjöar där det orsakar biologiska skador
- utslagning av levande organismer för vilka omgivningen blivit surare än vad de tål; biologiska skador kan förväntas i vatten där pH understiger 6.

Hur påverkas marken och vattnet i Älvdalens kommun och hur åtgärdas försurningens effekter

I Älvdalens kommun blir effekterna av försurad nederbörd synnerligen markanta beroende på att markerna är näringsfattiga och därmed extra försurningskänsliga. Anhopningen av sur snö under vintern åstadkommer vid snösmältningen så kallade "surchocker"; sura mängder smältvatten som når vattendragen och slår ut stora delar av bland annat fiskbestånden.

Kommunen har insett att försurningens effekter måste begränsas så långt möjligt bland annat genom kalkningsinsatser. Resurser kommer att anslås för att säkerställa att marken och vattnet i en nära framtid ej blir utarmade.

Kalkningens målsätt '

Kalkningens biologiska målsättning är att avgifta vatten så att den naturliga floran och faunan kan bestå eller återkolonisera det kalkade vattnet.

Den kemiska målsättningen vid kalkningen är att höja pH över 6,0 och alkaliniteten över 0,1 mekv/l över lag, vilket ger godtagbar buffertförmåga. Dessutom sker vid kalkningen en utfällning av metaller varvid deras giftverkan minskar.

Radon i bostäder

Förhöjd radonhalt i bostäder utgör ett hälsoproblem. Sanitär olägenhet bedöms föreligga om radondotterhalten överstiger 200 BqIM3 luft.

Förhöjd radonhalt kan orsakas av vissa byggnadsmaterial (lättbetong- ytong- blåbetong) och av vissa typer av mark. I Älvdalens kommun finns, enligt ovan, ingen högriskklassad mark. Det bör dock tilläggas att en normalriskklassad marktyp som är genomsläpplig (ex isälvsavlagring) kan ge förhöjda radonhalter i bostäder. En avgörande faktor är husets grundläggning.

MILJÖ

MARKRADON

Översiktlig kommunomfattande markradonundersökning har upprättats av Statens Geologiska institut 1988 09 23.

Undersökningens syfte har varit att klassa kommunens mark i hög-, normal- och lågriskområden enligt rekommendation från Statens Planverk.

Sammanfattningsvis görs i utredningen följande indelning avseende radon från marken.

<u>Område</u>	<u>Radonrisk</u>
Särna	Låg
Idre	Låg
Åsen	Normal
Älvdalen	Normal
Blyberg	Normal

Övriga områden som ej undersöks inom utvalda tätorter samt övrig mark med glesbebyggelse bedöms i utredningen generellt vara normalriskområden respektive lågriskområden enligt radonriskkarta som tillhör utredningen.

Följande gränsvärden för radonhalten, kBq/m, i kolumnen Radonhalt gäller:

under 8 kBq/m lågrisk, 8-40 kBq/m är normalrisk, högrisk finns ej noterat i kommunen.

Rekommendationer

Erforderlig hänsyn skall tas till utredningens resultat vid planering av bebyggelse och nybyggnation.

Kompletterande radonundersökning utförs där behov synes föreligga. Mängden uppmätt markradon skall sedan ligga till grund för om särskilda åtgärder skall vidtas vid byggande eller att byggande ej skall tillåtas.

ALLMÄNT

1:27

Älvdalens kommun

MILJÖ

RENNÄRING

I Älvdalens kommun bedrivs renskötsel inom Idre sameby och Tännäs sameby.

Rennäringen är av riksintresse enligt NRL 2 kap 5 §. Rennäringen skall redovisas i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har lämnat underlag för kommunens arbete i översiktsplanen. Underlaget omfattar hela renskötselområdet inklusive riksintresseanspråken avseende Idre och Tännäs samebyar. Se bredvidliggande k" samt kartbilaga R3.

Renskötselrätten

Renskötsel får bedrivas på alla marker inom renskötselområdet. Denna samernas bruksrätt är reglerad i rennäringslagen (1971:437). Renbetning åretrunt får ske på marker som särskilt upplåtits eller som arrenderas för detta ändamål. Vinterbetning får ske på marker där renskötsel av ålder bedrivs vissa tider av året (sedvanerätt). Sådan betning får ske även på privata marker och ägare till dessa marker har således att tåla att deras marker tas i anspråk för renbete. Renskötselrätten kan enklast förklaras som en form av nyttjanderätt som belastar fastigheterna. Renskötselrätten är med andra ord en särskild rätt till fastighet. Den geografiska omfattningen av sedvanerätten är inte klarlagd. Denna fråga, d v s fastställande av gränser för vinterbetesmarkerna, kan endast avgöras av domstol.

Renskötselområdet förklaras på följande sätt:

- Renskötselområdet omfattar samtliga marker som på något sätt används för renskötsel.
- Åretruntmarker omfattar kronans marker på Långfjället, upplåtna enligt kungabrev, samt marker i området Juttulslätten vilka arrenderas.
- Vinterbetesmarker utgör nordöstra delen av Särna socken samt de mellersta delarna av Idre socken från gränsen mot Härjedalen till gränsen mot Norge.

Vinterbetning får, enligt sedvanerätten, ske vissa tider av året (i oktober - 30 april).

- Reservbete (katastrofbete) omfattar syd-västra delen av Idre socken, västra delen av Särna socken samt skjutfältsområdet och nordvästra delen av Älvdalens socken. Detta område avses komma till användning vid katastrofer liknande Tjernobylyolyckan. Reservbetet skall dessutom kunna utnyttjas vintertid då betet på östra sidan om Dalälven är låst på grund av bland annat väderlek, snödjup och snökonsistens. Mark för reservbete tas i anspråk enligt sedvanerätten på samma villkor som gäller för vinterbetet.

- Rennäringens riksintresseområden inom Kopparbergs län har i enlighet med naturresurslagens bestämmelser fastställts av lantbruksstyrelsen (numera statens jordbruksverk) 1990 06 2 1, avseende Idre och Tännäs samebyar. Riksintresseområdena omfattar i huvudsak markerna öster om Österdalälven från skjutfältets norra del i söder till gränsen mot Norge och Härjedalen i norr.

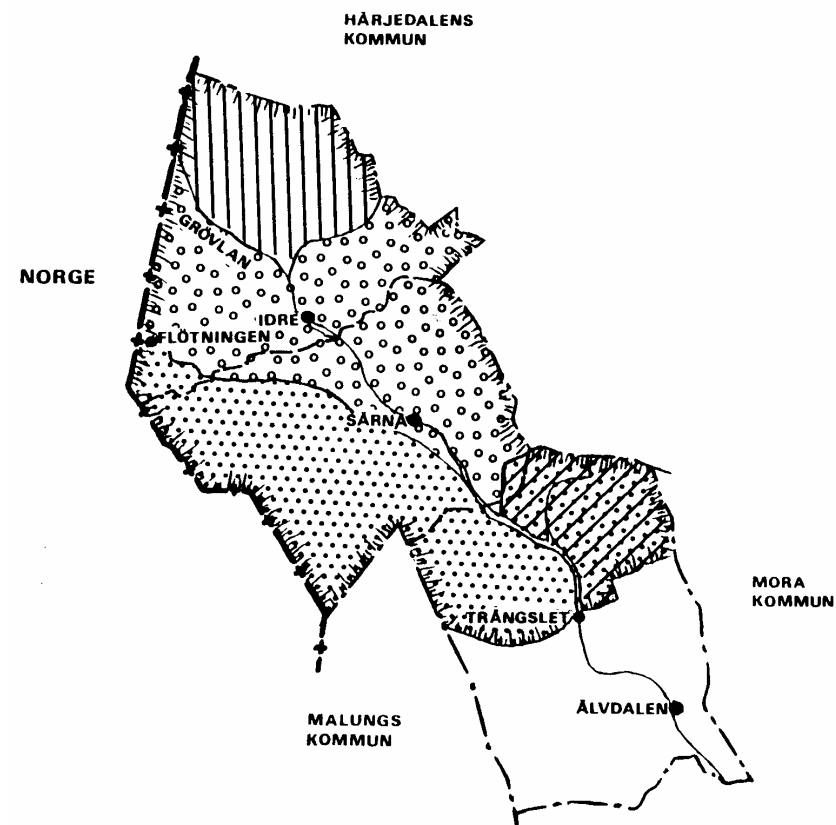
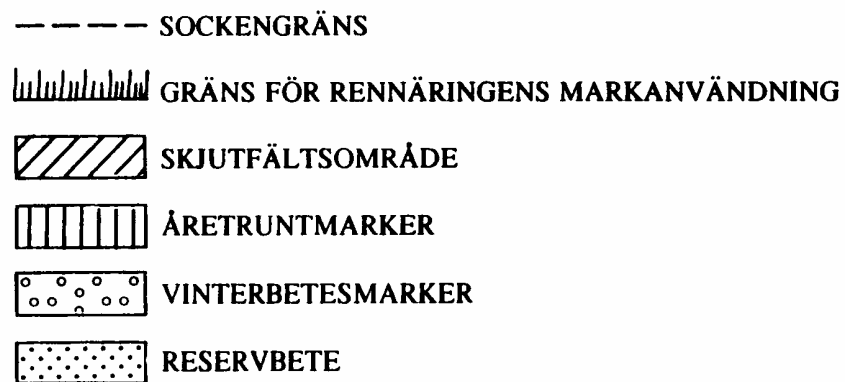
Källa: Länsstyrelsen i Jämtlands län

RENNÄRING

Karta med rennäringens markanvändningsredovisning

Riksintresseområden redovisas under respektive sockendel samt på separat karta bilaga R3.

Källa: Länsstyrelsen i Jämtlands län.

RENNÄRING

Kommunens syn på rennärigen

Kommunens mening är att rennärigen skall finnas i kommunen och att renskötsel under vissa förutsättningar får bedrivas på de marker som anges i planen. I huvudsak får renbete ske enligt följande:

- Åretruntbete får ske på av kronan upplåten mark i Långfjället samt genom arrende upplåten mark i området Grunddagssättern. Dessutom föreslås en utökning av åretruntmarkerna vid Städjan - Nipfjället. Markupplåtelse (arrenden eller dyl.) erfordras. Området får riksintressestatus i den omfattning som rennäringsenheten angett. Vissa justeringar har dock gjorts bl a i Grövlans dalgång och Foskros by.

Riksintressen enligt NRL2 kaps §. Redovisade riksintressen inom rennärigen åretruntmarker anser kommunen skall gälla med beaktande av 'Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld' vilken är inarbetad i berörd sockendel. Riksintresse för rennärigen anser kommunen föreligga inom delar av åretruntmarkerna. Kommunens förslag till rennärigen markanvändning inklusive riksintresseområden redovisas under respektive sockendel samt på särskild karta, bilaga R4.

De åretruntmarker som här avses är dels kronans marker på Långfjället upplåtna enligt Kungabrev samt marker i området Juttulslätten vilka arrenderas, och dels den utvidgning av åretruntmarkerna i Städjan - Nipfjället-området som kommunen föreslagit.

Inom kommunen finns olika uppfattningar mellan rennärigen och markägare om främst rätten till vinterbete.

Kommunen tar ingen ställning till renskötselrätten i avseende på civilrättsliga förhållanden.

Vad gäller samordningen mellan rennärigen och övriga intressen såsom natur- vård, friluftsliv och turism hänvisas till "Gemensam deklaration om Älvdalens kommuns fjällvärld". Redovisas som bilaga till planen.

RENNÄRING

Rekommendationer

Kommunens målsättning är att rennäring skall finnas inom kommunen. Kommunens behandling av rennäringen är beskrivet under varje delområde, Älvdalens socken, Särna socken och Idre socken.

Gemensam deklARATION om Älvdalens kommuns fjällvärld 1993 06 16 - 17 undertecknad av Älvdalens kommun, naturvårdsverket, Domän AB, Idre Sameby, länsstyrelsen i Kopparbergs län samt länsstyrelsen i Jämtlands län, skall gälla. Den utgör en överenskommelse mellan nämnda parter om hur bland annat fjällområdena i kommunen skall kunna utnyttjas gemensamt vad gäller naturvård, friluftsliv, turism och rennäring. Deklarationen är inarbetad under respektive sockendel.

Kommunen anser att riksintresse för rennäring föreligger inom delar av rennäringens åretruntmarker. Se vidare under respektive sockendel.

Turismen

TURISMEN OCH FRIDSBOENDE

Älvdalens kommun inrymmer Särna - Idre vilket tillsammans med Sälenfjällen ingår i Dalafjällen.

1975 utpekades Dalafjällen till s k primära rekreationsområden och vissa övergripande målsättningar för den framtida inriktningen av turistutvecklingen angavs från centralt håll. 1983 antog kommunfullmäktige i Älvdalen och Malungs kommuner en översiktlig markdispositionsplan för Dalafjällen (Dalafjällsutredningen). Markdispositionsplanen anger bl a preliminära lång- siktiga bedömningar av turistutvecklingen i Dalafjällen. Dalafjällsutredningen har i lämpliga delar arbetats in i detta planförslag.

Dalafjällen utgör ett område med särskilda hushållningsbestämmelser enligt 3 kap naturresurslagen NRL. Stora delar av Dalafjällen har även utpekats som riksintresse för naturvård och friluftsliv. Malungs kommun har konstaterat att vissa ändrade förutsättningar har uppstått an Dalafjällsutredningen upprättades och att Dalafjällsutredningens rekommendationer i princip har ersatts med nya ställningstagande i den kommunomfattande översiktsplanen för Malungs kommun. Älvdalens kommun konstaterar i likhet med Malungs kommun att vissa ändrade förutsättningar har uppstått sedan Dalafjällsutredningen antogs och därmed har Dalafjällsutredningen delvis arbetats in i föreliggande översiktsplan.

Under Särna och Idre socknar under rubrik " Bebyggelseutveckling " behandlas turismen och fritidsboendet och kommunens framtidsvisioner

TURISTNÄRINGEN

Turistnäringen inom Älvdalens kommun är den dominerande näringsgrenarna i kommunen, näringen ger stora positiva effekter på ekonomi och sysselsättning. Älvdalens socken redovisar en total omsättning (i t kr) 1990 på 48.688 och Idre - Särna socknar en total omsättning på 287.697.

Beroende på att Särna-Idre har ett litet befolkningstal är regionen starkt beroende av den kommunala turismen genom att släkt-vänner turismen är blygsam. Detta är en extrem situation jämförelse med övriga landet. Uppgifter om näringens sysselsättningsgrad hänvisas till rapport, Besöksnäringens ekonomiska effekter, Resurs 1990-91.

Älvdalens kommun medverkar aktivt för att bygga upp ett väl fungerande infrastrukturnät för såväl flyg som i förbättring av vägnät.

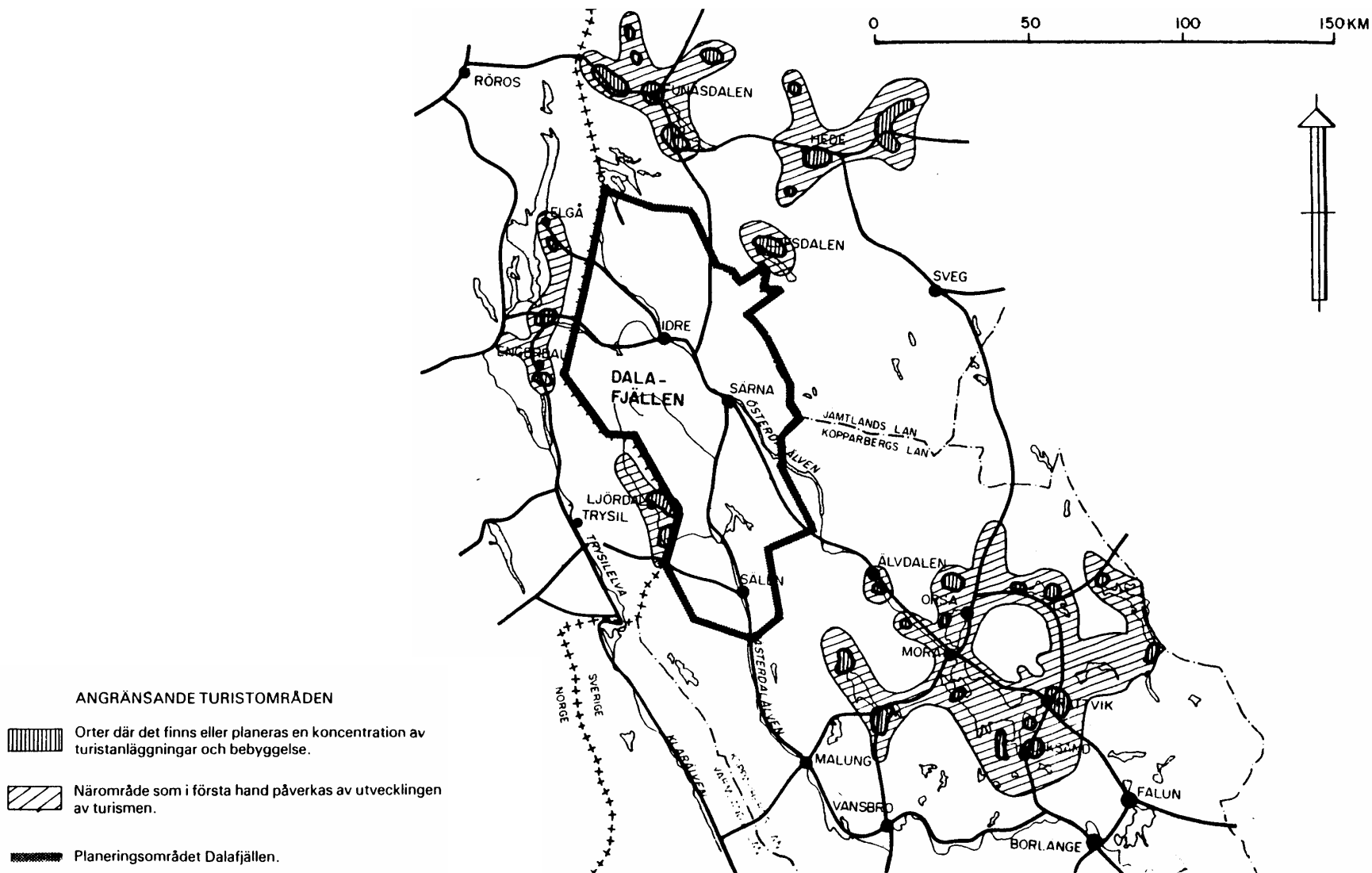
Älvdalens kommun har ett geografiskt läge intill närliggande turistområde såsom Sälenområdet i Malungs kommun, Trysil i Norge, Lofsdalen i Härjedalens kommun som tillsammans bildar ett mycket komplett turistområde inom Skandinavien och därmed kan utvecklas vidare mot ett konkurrenskraftigt turistområde.

ALLMÄNT

Älvdalens kommun

1:33

Turismen

KOMMUNIKATIONER

VÄGAR

PBL och NRL lägger tillsammans fast en ansvarsfördelning mellan stat och kommun när det gäller kunskapsförsörjning och beslutsbefogenheter inom de två lagarnas tillämpningsområden

Vägverket ansvarar för den statliga väghållningen och lämnar bidrag till statskommunal och enskild väghållning

Kommunen får genom lagen ett uttalat ansvar för att i plan- och tillståndsbeslut ta hänsyn till och beakta ett antal angivna allmänna intressen, bl a vägintressen.

De ställningstaganden i avvägningsfrågor mellan skilda allmänna intressen som kommunen uttrycker i översiktsplanen är vägledande men inte bindande för rättsverkande beslut som fattas i kommunen.

Det är således viktigt att kommunen i översiktsplanen ger uttryck för de allmänna intressena i NRL och PBL och anger de restriktioner som behövs i anslutning till vägar och reservat.

Riksvägen och länsvägen samt allmänna föreskrifter och upplysningar redovisas i kungörelse om vägar och gator i Kopparbergs län 1992 utgivna av länsstyrelsen.

Riksväg 70 som pulsåder genom kommunen har stor betydelse för utveckling av tätorter, byar och näringslivet inom kommunen. Det är av stor vikt att säkerheten och framkomligheten på nuvarande riksväg 70 förbättras.

Rekommendationer

Nedanstående rekommendationer föreslås för befintliga allmänna vägar. Rekommendationen är avsedd för statliga vägar, samt det statskommunala vägar där riksintresse kan förekomma.

Inom ett avstånd av 12 m från vägområde skall provning av bygglov och förhandsbesked ske med särskild hänsyn till trafiksäkerheten. Om länsstyrelsen vid provning av icke bygglovpliktig åtgärd enligt 47 § väglagen, utökat detta avstånd (till högst 50 m) skall motsvarande avstånd gälla för denna rekommendation. Den gäller även för de sk frisktstriangelarna på 75x75 m vid korsning mellan allmän väg och annan allmän väg, enskild väg som i större utsträckning används för allmän trafik, järnväg eller spårväg.

För riksväg 70 gäller byggnadsförbud 30 meter,

.Prövning av bygglov och förhandsbesked intill vägområde skall även ske med särskild hänsyn till miljöstörningar samt till vägens bestånd, drift eller brukande (motsv 45 § väglagen).

Prövning av bygglov och förhandsbesked görs efter samråd med vägförvaltningen.

Turisttrafiken ger under högsäsong upphov till en del problem med uppställda bilar längs vägarna. Vid den fortsatta planläggningen bör detta beaktas genom att parkeringsplatser / terminaler ordnas i syfte att avlasta vägarna och underlätta för omlastning och vidare färd på skidor och skoter.

Enligt väglagens 39 § skall:

-" anslutning av enskild väg mot allmän kräva tillstånd av vägverket"

ALLMÄNT

Älvdalens kommun

1:35

KOMMUNIKATIONER

JÄRNVÄGAR

Planering

Angående våra järnvägar svarar hanverket för planeringsfrågorna. Affärsverket SJ svarar för tågtrafiken men bevakar även plan- och fastighetsfrågor. Samråd i planläggnings-bygglov eller andra markanvändningsfrågor rörande järnvägen sker normalt med både SJ och hanverk

Planeringshänsyn

Järnvägen ställer särskilda krav på fria utrymmen utmed banan. Det minsta utrymmet från spårmittpunkt är minst 5 meter för oelektrifierad och 6 meter för elektrifierad järnväg. Ofta påkallar dock omständigheterna krav på större avstånd.

Beträffande buller och vibrationer skall detta beaktas vid bygglovprövning, planläggning samt annan markanvändning.

Rekommendationer

Angående buller och vibrationer rörande bygglovprövning, planläggning samt annan markanvändning hänvisas till "Banverkets bullerpolicy" samt "Förslag till vibrationspolicy", vilka bör beaktas.

KOMMUNIKATIONER

FLYG

Inom Älvdalens kommun i anslutning till Idre tätort finns flygplats utbyggd som idag är godkänd som trafikflygplats.

Ny flyglinje från Arlanda-Mora-Idre invigdes i januari 1994. Linjen gör det lättare för turister och företagare att ta sig till och från Idre. Flygplatsen kommer att skapa sysselsättning lokalt och den öppnar möjligheterna till ökad marknadsföring mot företag och småindustrier som med fördel skulle kunna satsa på Idre eller Särna som lokaliseringsort.

Rekommendationer

En målsättning är att förhöja flygplatsens standard genom åtgärder som ger förhöjd regularitet.

KOMMUNENS SERVICE

Barnomsorg, äldre- och handikappomsorg

Särskilda boendeformer för äldre finns i Älvdalen, Särna och Idre. I de nämnda orterna och närliggande byar finns hemtjänsten och hemsjukvården tillgänglig dygnet runt.

Inom särskilda omsorger finns gruppboende och dagcenter i Älvdalen och Idre.

Barnomsorg i förskola/fritidshem finns förutom i Älvdalen, Särna och Idre även i Nornäs, Åsen, Rot och Evertsberg. Denna barnomsorg kompletteras dessutom med familjedaghem.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Räddningstjänst

Med begreppet räddningstjänst enligt räddningstjänstlagen avses de insatser som kommuner eller statliga organisationer skall svara för vid olyckshändelser eller vid överhängande fara för olyckshändelser i syfte att förhindra och begränsa skador på människor, miljö och egendom.

I varje kommun skall finnas en räddningstjänstplan antagen av kommunfullmäktige. I den antagna planen för Älvdalens kommun behandlas bl a vissa frågor med anknytning till plan och bygglagen och översiktsplaneringen, nämligen räddningstjänstens organisation, tillgång till vatten för brandsläckning, insatstider i kommunens olika delar med hänsyn tagen till bebyggelsestruktur samt vattentäkter. Insatstiden är den tid som förflyter från det ögonblick räddningsstyrkan "as till dess styrkan påbörjar det egentliga räddnings- eller släckningsarbetet på en olycksplats. Räddningstjänsten arbetar med tre olika insatstider i kommunen, mindre än 10 min, 10-20 min och mer än 20 min.

Vid lokalisering av ny bebyggelse måste de insatstider som råder i området beaktas. Den kortaste insatstiden gäller i anslutning till de större tätorterna. Tiden ökar sedan ju längre ut i glesbygden man kommer. Där de längsta tiderna råder kan t ex inte hotell, större samlingslokaler eller större industrier etableras utan vidare.

Översvänningsrisker

Bland händelser som kan kräva insats av räddningstjänsten finns även översvämningar. Medvetande om riskerna för denna typ av

händelser har under senare år förstärkts till följd av bl a inträdande översvämningar i såväl reglerade som oreglerade vattendrag.

Enligt vattenlagen är den som äger en vattenanläggning skyldig att underhålla denna så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Länsstyrelsen utövar tillsyn över vattenföretag och vattenanläggningar i länet.

Till räddningstjänstens uppgifter bör bl a att kunna varna ägare till hotade fastigheter i tid och att skaffa fram läns-pumpar och material för invallning. Ny bebyggelse bör undvikas inom områden där det föreligger risk för översvämning.

Transport av farligt gods

När det gäller s k fasta risker går det att få en ganska bra riskbild. Beträffande transporter är det mycket svårare att få fram en relevant bild.

Älvdalens kommun har upprättat ett förslag till vägvalsstyrning av transporter med farligt gods. Länsstyrelsen som skall samordna vägvalsstyrningen i länet har rekommenderat dessa vägar i sina rekommendationer.

Kommunens avsikter

Risker för olyckor och effekterna av en inträffad olycka kan minska genom förebyggande åtgärder. En god planering kan bidra till att skapa ett mer riskfritt samhälle, att minska de risker som finns och samtidigt förhindra att nya risker uppstår. En bättre belysning av riskfrågorna vid fortsatt fysisk planering är angelägen. Ett sätt att försöka uppnå detta är att börja med att göra riskanalyser och helhetsbedömningar. Ett sådant arbete bedrivs inom kommunen.

TOTALFÖRSVARET

Beredskapshänsyn i samhällsplaneringen

I 1982 års försvarsbeslut myntades begreppet "Beredskapshänsyn i samhällsplaneringen". Härmed avses ett hänsynstagande till totalförsvarets behov av funktionssäkerhet hos främst samhällets försvarsviktiga civila verksamheter under beredskap och krig.

Totalförsvaret kan indelas i militärt försvar och civilt totalförsvar. Den omfattar stora delar av fredssamhället och i krig hela samhällets verksamhet.

Inom kommunen finns område som är av särskilt intresse för det militära försvaret. Detta område utgör skyddszon i anslutning till försvarets anläggning och omfattas av förordnande enligt plan- och bygglagen 12 kap 4 §, vilket kan komma att innebära särskild prövning av bygglov. Avgränsningarna är sekretessbelagda.

Civilt totalförsvar

Kommunen är högsta civila totalförsvarsmyndighet på lokal nivå. Kommunens vidgade uppgifter och ökade betydelse för försvaret förutsätter tillgång till ett fullgott planeringsunderlag. Det civila totalförsvarets intressen skall kunna tillgodoses i planer och beslut enl bl a plan- och bygglagen.

Civilt försvar är en gren av det civila totalförsvaret och avser de förebyggande åtgärder som vidtas i fred och de operativinsatser som vidtas i samband med beredskap och krig för att skydda

civilbefolkningen. För att tillgodose civilförsvarets intressen måste risk och beredskapshänsyn redan i samhällsplaneringen. Kommunstyrelsen är högsta civilförsvarsmyndighet på lokal nivå. Kommunens civilförvarsledning utgörs av kommunstyrelsen och civilförvarsstaben. Civilförvarsstaben har bl a till uppgift att leda undsättningsverksamheten i krig och svara för informationsverksamheten.

I och med att kommunen den 1 januari 1987 övertog ledningen av civilförsvaret på lokal nivå utarbetades följande planer: Övergripande ledningsplan samt personal- och underhållsplan. Planerna skall samordnas med de kommunala beredskapsplanerna för socialtjänst, skolverksamhet, kristidsförvaltning, miljö- och hälsoskydd, kommunalteknisk verksamhet samt sotningsverksamhet. Arbetet med dessa beredskapsplaner pågår kontinuerligt.

Kommunens avsikter

Kommunen avser att:

* föra in beredskapshänsyn i den fördjupade fysiska samhällsplaneringen

FÖRDJUPADE ÖVERSIKTSPLANER

Genom föreliggande planarbete har kommunen kommit fram till att följande planer skall utgå helt eller antagas samtidigt med föreliggande översiktsplan. Dessutom redovisas pågående och föreslagna översiktsplanen.

Huvuddelen av planerna behandlas inom varje sockendel underrubrik "Utveckling inom bebyggelse och glesbygdsområden" samt "Bebyggelseutveckling, turism och fritidsboende".

Av kommunfullmäktige antagna översiktsplaner som ej skall gälla:

	antagna av kommunfullmäktige
Enkel markdispositionsplan, Särna - Idre Dalafjällen	1983 09 15
översiktsplan markdispositionsplan	1981 09 18
Kommunöversikten	1977 05 12
Evertsberg	1975 06 27
Blyberg	1979 11 29

Av kommunfullmäktige antagna översiktsplanen som skall gälla som fördjupade översiktsplaner i sin helhet:

	antagna av kommunfullmäktige
Väsa-Gåsvarv	1983 04 15
Mickeltemplet	1977 11 25
Särnaby	1983 05 19
Särna Skogsmuseum	1990 11 19
Höstsättern	1979 12 13
Grövlans dalgång	1984 05 17
Idre flygfält (ej nytt antagandebeslut)	1993 03 15
Hemmeråsen (ej nytt antagandebeslut)	1992 11 16
Idre Fjäll	1986 06 16

Översyn av tidigare översiktsplanen vilka behandlas samtidigt som den kommunomfattande översiktsplanen:

	antagna av kommunfullmäktige
Åsen	1983 06 22
Älvdalens tätort	1983 11 25
Särnaheden	1983 11 25
Nordonisjön-Östomsjön	1983 05 19

De ovan nämnda områdes- och översiktsplanerna, förutom de som ej skall gälla, ställs ut samtidigt som den kommunomfattande översiktsplanen.

Pågående och föreslagna översiktsplanen:

Västäng (behandlas samtidigt som den kommunomfattande översiktsplanen)
Älvdalens centrum
Blyberg
Gåsvarv
Evertsberg
Nornäs
Kittan-Liden
Mörkret
Njupåsen
Drevdagen
Grövelfjälls skidanläggning
Häggbergsområdet
Idre centrum
Idre översiktsplan
Grängesåsvallen

DELOMRÅDEN

- ÄLVDALENS SOCKEN

- SÄRNA SOCKEN

- IDRE SOCKEN

Enligt PBL 4:1 skall översiktsplanen ange hur kommunen avser att tillgodose riksintressen.

För följande delområden Idre, Särna och Älvdalens socknar redovisas kommunens synpunkter beträffande riksintressenas behandling för geografiska bestämelseområden, naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård, rennäring etc.

Dessutom redovisas kommunens syn på bebyggelseutvecklingen i tätort och glesbygd, skogsbruk, vägar, miljö etc.